

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 1 – ĐỀ 2

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10

BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU

Thời gian làm bài: 15 phút

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ I

Môn: Ngữ văn lớp 10; Năm học 2022 - 2023

Thời gian làm bài: 90 phút - Không kể thời gian phát đề

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau:

Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom

Oán hận trông ra khắp mọi chòm.

Mỡ thâm không khua mà cũng cóc

Chuông sầu chẳng đánh cơ sao om

Trước nghe những tiếng thêm rầu rĩ,

Sau giận vì duyên để mồm mòm.

Tài tử văn nhân ai đó tá?

Thân này đâu đã chịu già tom

(Tự tình I - Hồ Xuân Hương)

Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1: Bài thơ trên được viết theo thể thơ nào?

A. Thơ tự do	B. Thơ thất ngôn tứ tuyệt
C. Thơ lục bát	D. Thơ thất ngôn bát cú Đường luật

Câu 2: Chỉ ra biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong hai câu thơ in đậm.

A. Phép đối	B. So sánh
C. Ẩn dụ	D. Hoán dụ

Câu 3: Hai câu thơ “*Tiếng gà vắng vắng gáy trên bom/ Oán hận trông ra khắp mọi chòm*” thể hiện tâm trạng gì của nhân vật trữ tình?

A. Oán hận	B. Hạnh phúc
C. Vui vẻ	D. Nhớ nhung

Câu 4: Trong câu thơ “Thân này đâu đã chịu già tom”, từ “Thân này” chỉ ai?

A. Người đọc	B. Nguyễn Khuyến
C. Nguyễn Du	D. Hồ Xuân Hương

Câu 5: Từ láy “vắng vắng” trong câu thơ “*Tiếng gà vắng vắng gáy trên bom*” gợi cảm giác về điều gì?

A. Tiếng trống thưa thớt, xa xăm	B. Thời gian càng trở nên khuya khoắt hơn
C. Một không gian rộng và tĩnh mịch	D. Nhỏ bé, ít ỏi

Câu 6: Đọc bài thơ, anh (chị) nhận thấy khát vọng gì của Hồ Xuân Hương?

A. Khát vọng công danh, sự nghiệp	B. Khát vọng hạnh phúc lứa đôi
C. Khát vọng cuộc sống âm no	D. Khát vọng được đi ngao du sơn thủy

Câu 7: Sự giống nhau trong tâm trạng của Hồ Xuân Hương thể hiện trong hai bài thơ “Tự tình I” và “Tự tình II” là:

A. Sự căm thù chế độ phong kiến thối nát	B. Buồn tủi, xót xa, phẫn uất trước duyên phận

C. Sự thách thức cuộc đời

D. Buồn đau, chán chường vì cuộc đời nhạt nhẽo, vô vị.

Câu 8. Xác định ý nghĩa nhan đề “Tự tình”.

Câu 9. Câu thơ “Thân này đâu đã chịu già tom” thể hiện điều gì trong tính cách, con người của nhân vật trữ tình?

Câu 10. Từ bài thơ “Tự tình II”, anh (chị) hãy viết 5- 7 dòng nhận xét về số phận của người phụ nữ trong xã hội phong kiến?

II. VIẾT

Viết bài văn phân tích, đánh giá bài thơ Tự tình (I)

-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Đáp án đề 2

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6(0.5đ)	Câu 7(0.5đ)
D	A	A	D	C	B	B

Câu 1. Bài thơ trên được viết theo thể thơ nào?

A. Thơ tự do	B. Thơ thất ngôn tứ tuyệt
C. Thơ lục bát	D. Thơ thất ngôn bát cú Đường luật

Phương pháp giải:

- Đọc kĩ bài thơ
- Dựa vào những đặc điểm về hình thức để suy ra thể thơ

Lời giải chi tiết:

Bài thơ được viết theo thể thất ngôn bát cú đường luật (gồm 8 câu, mỗi câu 7 chữ)

→ Đáp án D

Câu 2. Chỉ ra biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong hai câu thơ in đậm.

A. Phép đối	B. So sánh
C. Ẩn dụ	D. Hoán dụ

Phương pháp giải:

- Đọc kĩ hai câu thơ

- Dựa vào kiến thức đã học về các biện pháp nghệ thuật để chọn đáp án đúng

Lời giải chi tiết:

Biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong hai câu thơ in đậm là: phép đối (mỡ thảm >> chuông sâu, khua >> đánh, cốc >> om)

→ Đáp án A

Câu 3. Hai câu thơ “*Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom/ Oán hận trông ra khắp mọi chòm*” thể hiện tâm trạng gì của nhân vật trữ tình?

A. Oán hận

B. Hạnh phúc

C. Vui vẻ

D. Nhớ nhung

Phương pháp giải:

Đọc kĩ và phân tích hai câu thơ

Lời giải chi tiết:

Hai câu thơ trên thể hiện tâm trạng oán hận của Hồ Xuân Hương. Nỗi oán hận ở đây chính là oán hận cuộc đời trớ trêu, oán hận xã hội đã khiến số phận bà mất đi hạnh phúc.

→ Đáp án A

Câu 4. Trong câu thơ “Thân này đâu đã chịu già tom”, từ “Thân này” chỉ ai?

A. Người đọc

B. Nguyễn Khuyến

C. Nguyễn Du

D. Hồ Xuân Hương

Phương pháp giải:

Đọc kĩ câu thơ

Lời giải chi tiết:

Từ “Thân này” trong câu thơ trên chỉ chính tác giả Hồ Xuân Hương. Câu thơ ý muốn nói Hồ Xuân Hương sẽ không ngồi yên chờ tuổi già tới.

→ Đáp án D

Câu 5. Từ láy “văng vẳng” trong câu thơ “Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom” gợi cảm giác về điều gì?

A. Tiếng trống thưa thớt, xa xăm

B. Thời gian càng trở nên khuya khoắt hơn

C. Một không gian rộng và tĩnh mịch

D. Nhỏ bé, ít ỏi

Phương pháp giải:

Đọc kĩ câu thơ

Lời giải chi tiết:

Từ láy “văng vẳng” trong câu thơ gợi cảm giác về một không gian rộng và tĩnh mịch

→ Đáp án C

Câu 6. Đọc bài thơ, anh (chị) nhận thấy khát vọng gì của Hồ Xuân Hương?

A. Khát vọng công danh, sự nghiệp

B. Khát vọng hạnh phúc lứa đôi

C. Khát vọng cuộc sống ấm no

D. Khát vọng được đi ngao du sơn thủy

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ và nêu suy nghĩ về khát vọng của Hồ Xuân Hương

Lời giải chi tiết:

Qua bài thơ, Hồ Xuân Hương gửi gắm khát vọng hạnh phúc trọn vẹn, khát vọng về tình yêu lứa đôi

→ Đáp án B

Câu 7. Sự giống nhau trong tâm trạng của Hồ Xuân Hương thể hiện trong hai bài thơ “Tự tình I” và “Tự tình II” là:

A. Sự căm thù chế độ phong kiến thời nát	B. Buồn tủi, xót xa, phẫn uất trước duyên phận
C. Sự thách thức cuộc đời	D. Buồn đau, chán chường vì cuộc đời nhạt nhẽo, vô vị.

Phương pháp giải:

Nhớ lại nội dung của bài Tự tình (II) và so sánh với bài Tự tình (I)

Lời giải chi tiết:

Trong cả hai bài thơ, tác giả đều thể hiện tâm trạng buồn tủi, xót xa, phẫn uất trước duyên phận hẩm hiu, trước sự cô đơn lẻ bóng của bản thân.

→ Đáp án B

Câu 8. Xác định ý nghĩa nhan đề “Tự tình”(1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản và xác định ý nghĩa nhan đề

Lời giải chi tiết:

Ý nghĩa nhan đề:

- Tự bộc lộ tâm tư, tình cảm một cách trực tiếp. Đó là lời tự bạch, tự trải lòng mình của Hồ Xuân Hương

- Bài thơ Tự tình I chính là nỗi đau của Hồ Xuân Hương cũng như những người phụ nữ trong xã hội phong kiến.

Câu 9. Câu thơ “Thân này đâu đã chịu già tom” thể hiện điều gì trong tính cách, con người của nhân vật trữ tình? (1đ)

Phương pháp giải:

Phân tích câu thơ để thấy được tính cách cũng như con người của nhân vật trữ tình

Lời giải chi tiết:

Câu thơ “Thân này đâu đã chịu già tom” thể hiện cá tính, sự mạnh mẽ, ngang tàng, quyết liệt của Hồ Xuân Hương.

Câu 10. Từ bài thơ “Tự tình II”, anh (chị) hãy viết 5- 7 dòng nhận xét về số phận của người phụ nữ trong xã hội phong kiến? (1đ)

Phương pháp giải:

Lời giải chi tiết:

Số phận của người phụ nữ trong xã hội phong kiến: bị chèn ép, bất hạnh, khổ đau, chát chúa đầy bi kịch,...

II. PHẦN VIẾT (4đ)

***Dàn ý:**

1. Mở bài

Hồ Xuân Hương được mệnh danh là bà chúa thơ nôm, là nữ thi sĩ tài ba bậc nhất của văn học Trung Đại Việt Nam. Trong nền văn học Việt Nam thời bấy giờ, bà là hiện tượng rất độc đáo khi viết về phụ nữ, trào phúng mà trữ tình, đậm chất văn học dân gian. Nổi bật trong các tác phẩm thơ của bà đều là tiếng nói thương cảm cho thân phận người phụ nữ, khẳng định đề cao

cái đẹp và khát vọng hạnh phúc của họ. Một trong những bài thơ đặc sắc của bà phải kể đến Tự Tình I nằm trong chùm thơ Tự Tình của Bà.

2. Thân bài

- Mở đầu bài thơ là thời điểm canh khuya, thời gian về đêm con người thường sẽ rất cô đơn, nhìn ra được chính tình cảnh của mình, đối diện với chính mình Hồ Xuân Hương mới thấy mình thật đáng thương. Không gian hiện lên là đêm khuya tĩnh lặng với tiếng gà gáy vắng vắng từ trên bom thuyền vang khắp xóm. Tác giả đã sử dụng nghệ thuật lấy động tả tĩnh, lấy tiếng gà tả màn đêm tĩnh mịch, u buồn.

- Nỗi cô đơn u uất càng ngày càng lớn hơn khi sang câu 3,4 tác giả sử dụng hình ảnh Mõ – chuông; cốc – om. Đây là hai hình ảnh đối xứng với nhau khiến cho nỗi cô đơn buồn tủi càng kéo dài hơn. Câu hỏi tu từ trong câu thơ “Chuông sàu chẳng đánh có sao om?” làm cho giọng thơ thấm thiết, xoáy sâu vào lòng người như một lời than “có sao?”, một tiếng thở dài ngao ngán. Hai câu thơ chính là tiếng thở dài ngao ngán, buồn tủi về cuộc đời của bà, về con đường tình duyên trắc trở. Bà khao khát hạnh phúc, nhưng dường như hạnh phúc không đến với bà. Bà tự biết mình đã qua tuổi xuân thì phơi phới, duyên đã quá nẫu. Một tiếng thở dài, than thân trách phận.

- Hai câu kết dường như lại đảo ngược lại với tâm trạng trên, nó là sự thách thức trước bi kịch cuộc đời. Nếu câu thơ Sau giận vì duyên để mồm mòm cho thấy được sự tỉnh thức của bà về tuổi xuân, về tình duyên đã quá lữa lỡ thì mà cô đơn, thì sang câu Thân này đâu đã chịu già tom cho thấy sự biến chuyển về suy nghĩ, vượt lên nghịch cảnh, sự bướng bỉnh trong tín cách. Hay nói đúng hơn đây là bản lĩnh cứng cỏi của Hồ Xuân Hương trước cuộc đời, một người phụ nữ tuy tình duyên lận đận nhưng chưa bao giờ ngưng khát vọng, ngưng tìm hạnh phúc.

3. Kết bài

Với nghệ thuật gieo vần om vô cùng tài tình hiểm hóc cùng với tâm trạng oán, cái hận, giận, cái ngang bướng đã tạo nên nhạc điệu, âm điệu như thất, như nén của một tâm hồn cá tính, bướng bỉnh nhưng cũng rất trữ tình. Bà chính là một hiện tượng cá tính, độc đáo trong thơ ca thời trung đại, dám nói lên nỗi lòng mình, dám khao khát tìm hạnh phúc. Dù các nhà thơ như Nguyễn Du hay Đặng Trần Côn cũng có tiếng nói bênh vực phụ nữ nhưng nó chưa đủ mạnh

đủ khát khao như Hồ Xuân Hương. Tiếng nói của bà chính là tiếng lòng phụ nữ, bà là phụ nữ
bà hiểu khao khát nó mãnh liệt thế nào và toàn tâm toàn ý cho hạnh phúc của người phụ nữ.

Loigiaihay.com